



**Filosofiske
dialoger om FN's
Børnekonvention**

Indholdsfortegnelse

Filosofiske dialoger & Børnekonventionen	1
Filosofiske dialoger som tilgang	1
Dialogerne	3
Børn og unge bliver værdsat, respekteret og behandlet retfærdigt.	4
Børn og unge bliver hørt og inddraget i beslutninger, der vedrører deres liv.	5
Børn og unge har adgang til kvalitetsuddannelse og læring.	7
Børn og unge lever i et sikkert, trygt og rent miljø.	9
Børn og unge har mulighed for at nyde familieliv, leg og fritid	11

FILOSOFISKE DIALOGER
OM FN'S BØRNEKONVENTION

Udgivet af: CoC Playful Minds 2019

Forfatter: Caroline Schaffalitzky, Filosofi i Skolen (Syddansk Universitet)

www.cocplayfulminds.org

ISBN 978-87-93907-05-8 (paperback)
ISBN 978-87-93907-06-5 (PDF)



Kom godt i gang

Tænk ikke på materialerne som færdige manualer, men som et forslag til, hvordan man kan arbejde med temaerne. Det vigtige er på ingen måde at følge netop disse forslag, men i samarbejde med dialogparterne at finde gode udgangspunkter og spørgsmål, der kan åbne for en engageret dialog om børns rettigheder og Børnekonventionen.

Du hjælper dialogen i gang ved at stille spørgsmål i tråd med dem i manualerne. Som opfølgning kan du spørge nysgerrigt:

- Hvorfor/hvorfor ikke?
- Kan du give et eksempel?
- Kan du sige lidt mere?
- Hvad mener du med [begreb]?
- Er du enig med [anden person]?

Filosofiske dialoger & Børnekonventionen

FILOSOFISKE DIALOGER SOM TILGANG

Kender du børns rettigheder?

Gennem disse fem dialogmanualer til temaer i FN's Børnekonvention kan du arbejde med temaerne i Børnekonventionen på en inddragende måde, hvor børn og voksne sammen kan få kendskab til, tale om og reflektere over børns rettigheder.

Manualerne er udviklet med inspiration fra cases skrevet af børn fra Billund og citater af børn i hele Danmark. Manualerne skal inspirere børn, forældre, bedsteforældre, lærere, spejderledere, politikere og alle andre interesserede til selv at have reflekterende og inddragende dialoger om områderne. Man kan have dialogerne alle steder – der er f.eks. intet i vejen for også at have filosofiske dialoger, når man er på vej til CoC Living Lab på Kløvermarken 35, sidder ved middagsbordet i Sdr. Omme eller venter på bussen i Grindsted – og man behøver ikke at være mere end to.

Ved hver dialog er der desuden angivet eksempler på temaer, som kan dukke op. Og hvis de gør det, vil det være en god anledning til at dykke ned i centrale begreber som f.eks. respekt, sikkerhed eller frihed.

God fornøjelse!

Børn og unge bliver værdsat, respekteret og behandlet retfærdigt

Læs citaterne højt sammen, og tal om spørgsmålene.

CITATER FRA BØRNS HVERDAG I DANMARK

"Jeg fortæller aldrig de voksne hemmeligheder. For de fortæller det altid videre, fordi de ikke forstår, at det er vigtigt."

(Emma, 12 år)

"Min mor blev ved med at lægge pinlige billeder af mig på Facebook. En dag tog jeg et billede af hende, mens hun snorkede på sofaen, og delte det på Snapchat. Det syntes hun ikke var sjovt."

(Jasmin, 13 år)

"De voksne i børnehaven skælder ud, hvis man gør noget dumt. Man bliver rigtig mange gange skældt ud. Man gør hele tiden noget dumt – hele tiden, hele tiden."

(Mikkel, 4 år)

"Min lærer spørger altid, hvad vi kunne tænke os at tale om, og så vælger hun det, hun selv synes – også selvom det er nogle andre ting, vi nævner."

(Rasmus, 14 år)

"Jeg smed min fars mobiltelefon i toiletet. Han blev rigtig, rigtig vred. Han spurgte mig ikke, hvorfor jeg havde gjort det."

(Oliver, 5 år)

"Voksne er også kræsne. Det er bare ikke så tydeligt, for det er jo dem, der bestemmer, hvad der bliver købt ind. Nogle gange kan de faktisk slet ikke selv se, at de er kræsne."

(Sarah, 9 år)

Nogle gange oplever børn, at de ikke bliver taget alvorligt. Det gælder både i skolen og i fritiden. Måske føler de, at det er uretfærdigt. Måske ved de ikke, om den voksne eller andre børn gør det med vilje. Måske siger de ikke noget om det til nogen.

Spørgsmål: Kan voksne vide om børn oplever at blive taget alvorligt?

Spørgsmål: Er børns perspektiv altid vigtigt?

Spørgsmål: Kan man blive værdsat og respekteret uden at opleve, at man bliver det?

Spørgsmål: Hvad vil det sige at blive værdsat og respekteret?

Temaer: Magt, respekt, ligestilling, retfærdighed, anerkendelse

Børn og unge bliver hørt og inddraget i beslutninger, der vedrører deres liv

Læs historien bid for bid, og stop op og tal om spørgsmålene undervejs.

ET LIV UDEN VALG

Der er mange forskellige lande og samfund i verden. Nogle af dem er meget forskellige fra vores. Nu skal jeg fortælle dig om nogle mennesker, der lever på en ret speciel måde:

De her mennesker bestemmer ikke særlig meget selv i deres liv. De bestemmer f.eks. ikke hvilket arbejde, de har, de bestemmer ikke, hvor de bor, hvem de bor sammen med, eller hvad de spiser. De er også næsten altid overvåget – måske har de et rum, hvor de kan være alene, men de bestemmer ikke selv, hvornår de må være derinde.

Nogle gange bliver de utilfredse, når de ikke forstår, hvorfor de ikke selv må bestemme. Så får de at vide, at det er for deres eget bedste, og at det forstår de ikke nu. En dag var der én, der nægtede at tage på arbejde, fordi han syntes, det var kedeligt og ikke kunne finde ud af det, han skulle lave.

Men rigtig mange af dem er alligevel glade og tilfredse med deres liv, selvom de ikke selv har valgt det. Og de fleste af dem tænker faktisk slet ikke over, at der er nogle andre, der bestemmer over deres liv – det er bare sådan, det er – måske synes de faktisk endda, at de bestemmer en del, for de får f.eks. nogle gange mulighed for at foreslå ting, de vil spise, eller de kan bede om lov til at lave ting, de har lyst til efter arbejde.

Nogle synes, at beskrivelsen af de her mennesker kan lyde som beskrivelsen af børn. Andre vil sige, at det ikke passer, at børn ikke bestemmer, tværtimod – de har magten både i familien og i skolen. Og selv når de ikke bestemmer, bliver de altid hørt.

Spørgsmål: Skal børn inddrages i beslutninger om alt, hvad der vedrører dem?

En pige fra Billund fremhæver, at børn kan rådgive byen: "Alle børn er velkomne til at give forslag og foreslå noget, de vil ændre, fjerne eller tilføje for at gøre Billund til et bedre sted at bo. Alle, uanset farve, land, sprog osv. kan deltage, skabe og nyde. Vi (red. børn i Billund) kan komme med alle vores vanvittige fantasiidéer, og der er folk, der lytter til os, og de arbejder faktisk for at få vores tanker til at blive til virkelighed. Hvert forslag bliver taget seriøst og forsøgt inkluderet i kort- eller langsigtet planlægning og udvikling af byen."

Men andre gange oplever børn, at de bliver spurgt, men ikke hørt. F.eks. når far spørger: "Vil du tage jakken på?", og barnet så siger: "Nej", men får jakken på alligevel.

Spørgsmål: Er det altid relevant at blive hørt?

Spørgsmål: Er det relevant at blive hørt, hvis man ikke bestemmer i sidste ende?

Spørgsmål: Hvad vil det sige at blive hørt?

Temaer: Indflydelse, anerkendelse, medbestemmelse, autonomi, ansvar, viden

Børn og unge har adgang til kvalitetsuddannelse og læring

Læs historien bid for bid, og stop op og tal om spørgsmålene undervejs.

RETFÆRDIGHED I SKOLEN

"Hvis nogen er dygtig til at spille fløjte, men ikke er venlig eller velhavende, bør de bedste fløjter alligevel blive givet til ham eller hende. Og det gælder også selvom det at være venlig eller velhavende er vigtigere, end at kunne spille fløjte. For det at være venlig eller velhavende har ingen betydning for, om man kan spille fløjte."

Forestil dig, at man har 10 fløjter på en skole – hvordan skal man så fordele dem? Nogle børn elsker at optræde, andre er generte. Nogle er vilde med at spille fløjte, andre keder sig med det. Nogle er dygtige, andre har stive fingre. Nogle øver sig hver dag, nogle gider ikke øve.

Spørgsmål: Hvilke børn skal have fløjterne?

På en anden skole har man to lærere, der kan hjælpe børnene med deres skoleprojekter. Nogle børn er selvsikre, andre er usikre, nogle børn er dygtige, andre børn har svært ved det, nogle børn beder om hjælp, andre børn venter bare på at komme hjem.

Spørgsmål: Hvilket barn skal lærerne hjælpe først?

En tredje skole har fået penge til et anlæg, som børnene kan bruge, og skolen må selv vælge, hvad de vil have. Der kommer mange forslag, f.eks. et svømmebassin, en fodboldbane, en computerspilscafé, en hønsegård, et bibliotek, en skaterbane eller en kæmpe køkkenhave. Der er flertal for hønsegården, men tre af eleverne er meget bange for fugle. Andre børn synes fodbold er kedeligt, og de blinde børn gider ikke have en computerspilscafé.

Spørgsmål: Skal de bygge en hønsegård, når der er flertal for den?

Spørgsmål: Hvordan skal man beslutte, hvad man skal bygge?

Spørgsmål: Skal skoler tage lige meget hensyn til alle?

Spørgsmål: Er det vigtigt, at skoler er for alle børn?

Spørgsmål: Kan man tage lige meget hensyn til alle børn?

Spørgsmål: Skal børnenes forældre have lov til at bestemme noget på skolen?

Temaer: Uddannelse, dannelse, viden, vilkår, evner, sårbarhed, hjælp, prioritering

Børn og unge lever i et sikkert, trygt og rent miljø

Præsenter eksemplerne, og hav mini-dialoger. Hav dernæst en mere generel dialog.

FLYTTE TIL DANMARK

I en rapport fra Børnerådet 2017, hvor grønlandske børn, der er flyttet til Danmark, bliver spurgt om det ville være rart, hvis klassekammeraterne eller lærerne var mere nysgerrige på at vide mere om Grønland, svarer de fleste af børnene nej. De oplever ikke, at opmærksomheden handler om reel nysgerrighed, men mere om latterliggørelse og fordomme: "Hvorfor spiser I sæl, hvorfor ser I sådan ud, hvorfor er I så underlige? Når først de begynder at interessere sig for Grønland, så er det noget ondt," fortæller Aviaja.

NOTE: https://www.boerneraadet.dk/media/218670/BRD_Ekspertgruppe_Groenlandske_boern_i_Danmark_Web.pdf

Spørgsmål: Er de grønlandske børns oplevelse i konflikt med idealet om trygge miljøer?

CYKLE I SKOLE

"Børn skal kunne cykle trygt og sikkert. At kunne transportere sig selv på cykel spiller en central rolle for børns fysiske og psykiske velvære, selvstændighed og frihed. Derfor arbejder Cyklistforbundet for, at alle danske børn skal have mulighed for at cykle trygt og sikkert til skole og fritidsaktiviteter. (...) Gode cykelvaner hos børn er en forudsætning for, at vi på lang sigt kan fastholde og videreudvikle cykelkulturen i Danmark. Iflg. Cyklistforbundets Megafon-undersøgelse fra 2014 cykler ca. halvdelen af alle børn til skole, og det er ca. 20 % lavere end i starten af 90'erne. Desværre bliver langt flere børn end tidligere kørt i bil til skole, og selvom andelen af cyklende børn har stabiliseret sig de seneste år, skal der gøres en særlig indsats, hvis vi skal nå tilbage til det niveau for skolecykling, som vi havde for bare et par årtier siden."

NOTE: <https://www.cyklistforbundet.dk/Om-os/Vi-mener/Cyklistforbundet-mener/Boerns-cykling-til-skole-og-i-fritiden>

Spørgsmål: Skal børn cykle i skole?

Spørgsmål: Er det sikkert for børn selv at cykle i skole?

SKOLESTART

En undersøgelse i 2013 af børnehavebørns forventninger til skolen har vist, at en del børn ser på den nye hverdag i skolen med bekymringer og usikkerhed:

- 30 % tror, de bliver drillet i skolen
- 26 % tror, det er kedeligt at gå i skole, og at lærerne skælder meget ud
- 34 % tror, det er svært at gå i skole
- 16 % tror, de kommer til at lave ballade

NOTE: <https://www.boerneraadet.dk/nyheder/nyheder-2013/ny-undersogelse-boernehaveboern-har-store-forventninger-til-skolestart>

Spørgsmål: Er utryghed i forhold til skolestart i strid med idealet om sikre miljøer for børn?

Temaer: Tryghed, vilkår, sårbarhed, sikkerhed, trivsel

Børn og unge har mulighed for at nyde familieliv, leg og fritid

Fortæl denne indledning, tal om spørgsmålet, indtil det er udtømt, og gå videre med resten af dialogen på samme måde.

OPLEVELSER AF FRITID

I 7. klasse skal de på skift fortælle om, hvad de laver med deres familie i fritiden, når de ikke er i skole. Læreren lægger ud med at fortælle, at han f.eks. har en stor have, hvor han kan spille fodbold med sine børn.

Så er det Augusts tur. Han siger, at han elsker at lave lektier i sin fritid. "Men laver du ikke andet?," spørger de andre. "Nej," siger August, "jeg laver lektier lige fra jeg kommer hjem fra skole, og til jeg går i seng om aftenen. Hvis jeg bliver færdig med de lektier, vi har for, går jeg bare videre med nogle flere opgaver, som jeg finder på nettet."

Spørgsmål: Har August noget fritid?

Den næste er Darsha. Hun fortæller, at hun går til tennis i to timer hver dag med sin lillebror. Hun hader godt nok at spille tennis, men hun er ret god til det, og hendes forældre siger, at jo mere hun spiller, jo bedre vil hun synes om det. Og man kan desuden tjene virkelig mange penge, hvis man bliver topspiller.

Spørgsmål: Er det fritid, når Darsha spiller tennis?

Efter Darsha kommer Signe. Når hun kommer hjem fra skole, hjælper hun til i sine forældres butik. Hun sætter varer på plads, gør rent og tager imod bestillinger. Hvis hun ikke hjælper dem, kan butikken slet ikke overleve. Heldigvis synes hun, det er ret hyggeligt. Hendes to storesøstre arbejder også i butikken.

Spørgsmål: Er det fritid, når Signe arbejder i butikken?

Da det bliver Fredes tur, siger han: "Der var engang, hvor jeg slet ikke havde noget fritid. Det var dengang, jeg gik på kostskole. Vi var på skolen hele tiden, så selv når timerne var slut, bestemte lærerne, hvad vi måtte. Også når vi skulle spise og sådan noget."

Spørgsmål: Havde Frede fritid på kostskolen?

"Ok, siger Mette, så er jeg altså mere heldig! Jeg er alene hjemme hver eftermiddag og så sidder jeg og ser alle de videoer, jeg vil på youtube. Nogle gange er jeg også alene hjemme til aftensmad, så jeg har rigtig meget fritid.#"

Spørgsmål: Har Mette meget fritid?

Spørgsmål: Er fritid vigtigt?

Temaer: Frihed, trivsel, samhørighed, ensomhed, hobbyer, interesser, sport, computertid, familie, arbejde

CoC.
Playful
Minds



Capital of Children



Billund
kommune

unicef 
for alle verdens børn

BØRNS
RETTIGHEDER  3

 Child
Friendly
Cities
Initiative



9 788793 907058